

Pytanie: Czy wystarczającą podstawą do przerejestrowania pojazdów rolniczych (ciągników rolniczych, przyczep rolniczych) w związku ze zmianą ich właściciela jest przeniesienie własności gospodarstwa rolnego, w którym pojazdy te się znajdują?

Odpowiedź: Tak, czynność prawna dotycząca gospodarstwa rolnego obejmuje również urządzenia – w tym pojazdy – używane do prowadzenia tego gospodarstwa.

Uzasadnienie: Istotą problemu prawnego leżącego u podstaw zadanego pytania jest rozstrzygnięcie, czy własność pojazdów rolniczych może być przeniesiona poprzez czynność mającą za swój przedmiot gospodarstwo rolne, do prowadzenia którego pojazdy te są (lub mogą być) wykorzystane.

Zgodnie z art. 55³ Kodeksu Cywilnego za gospodarstwo rolne uważa się grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeśli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą, oraz prawami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Orzecznictwo trafnie wskazało, że koniecznym i niezbędnym składnikiem każdego gospodarstwa rolnego jest grunt rolny, inne składniki nie są konieczne dla bytu samego gospodarstwa (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 1997 r., sygn. II CKN 197/97, publ. Wokanda 1997 r. Nr 9, s. 9). Pod pojęciem urządzeń mieszczą się niewątpliwie pojazdy rolnicze; tym samym są one częścią składową gospodarstwa rolnego.

Sporna jest natomiast w doktrynie możliwość objęcia poprzez jedną czynność prawną całości gospodarstwa rolnego rozumianego jako pewną zorganizowaną całość. O ile możliwość dziedziczenia takiego gospodarstwa jest powszechnie przyjmowana, to wątpliwości pojawiają się w odniesieniu do czynności *inter vivos*. Źródłem problemów jest niezbyt fortunna redakcja Kodeksu Cywilnego – art. 55³ KC zawierający definicję gospodarstwa rolnego został bowiem umieszczony po art. 55¹ i 55² KC odpowiednio: definiującym pojęcie przedsiębiorstwa i ustanawiającym regułę, że czynność prawna mająca za przedmiot przedsiębiorstwo obejmuje wszystko, co wchodzi w skład tego przedsiębiorstwa, chyba że co innego wynika z treści czynności prawnej albo z przepisów szczególnych. Brak w odniesieniu do gospodarstwa rolnego przepisu analogicznego do art. 55² KC skłania część doktryny do formułowania tezy, iż gospodarstwo rolne jako całość nie jest przedmiotem prawa i w tym charakterze (jako całość) nie może być przedmiotem czynności prawnej (por. S.Rudnicki, w: S.Dmowski, S.Rudnicki, „Komentarz do kodeksu cywilnego”, LexisNexis, Warszawa 2003, s. 210). Większość autorów opowiada się jednak za odpowiednim stosowaniem do gospodarstwa rolnego art. 552 KC (z różnym zresztą uzasadnieniem, włącznie z tezą iż gospodarstwo rolne jest szczególnym przypadkiem przedsiębiorstwa; por. E.Skowrońska-Bocian w: „Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I”, praca zbiorowa p.red. K.Pietrzykowskiego, Beck, Warszawa 2005, s. 219-220, czy E.Nieźbecka, Komentarz do art. 55(3) Kodeksu cywilnego, LEX, Warszawa 2009). W mojej ocenie na poparcie zasługuje to drugie stanowisko. Dobitnie na to wskazuje treść art. 55⁴ KC zgodnie z którą nabywca przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego jest odpowiedzialny – co do zasady – solidarnie ze zbywcą za jego zobowiązania związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa lub gospodarstwa. Przepis ten ma sens jedynie wówczas, gdy gospodarstwo rolne może być samodzielnym przedmiotem obrotu.

W ten sposób wykazaliśmy, że gospodarstwo rolne może przejść na nabywcę jako zorganizowana całość. Domniemywać należy, że czynność prawna dotycząca gospodarstwa obejmuje wszystkie jego składniki (chyba że czynność prawna stanowi inaczej), tym samym jej mocą następuje również zmiana własności w

Przeniesienie własności pojazdów rolniczych wraz z gospodarstwem rolnym

Kategoria: Komunikacja i Transport

Opublikowano: sobota, 10, grudzień 2011 23:00

Grzegorz P. Kubalski

Odsłony: 8424

zakresie pojazdów rolniczych. W konsekwencji bez znaczenia jest fakt, iż gospodarstwo może funkcjonować bez ciągnika rolniczego, czy przyczep – sam fakt, iż stanowiły one część zorganizowanej całości gospodarczej wiąże ich stan prawny ze stanem prawnym gospodarstwa rolnego.

W praktyce urzędowej można oczywiście napotkać na problem dowodowy związany z przynależnością pojazdu do danego gospodarstwa rolnego. W mojej ocenie w takim przypadku właściwy starosta może zażądać dokumentów potwierdzających, że określony pojazd wchodził w skład gospodarstwa rolnego (np. protokołu przekazania gospodarstwa, spisu inwentarza). Działanie takie jest jednak uzasadnione jedynie w przypadku zaistnienia wątpliwości, co do statusu danego pojazdu. Podkreślić należy, że żądanie może dotyczyć dokumentu potwierdzającego przynależność do gospodarstwa, nie zaś odrębnego dokumentu przenoszącego własność pojazdu.

Oczywiście, jeśli przedmiotem umowy nie jest gospodarstwo rolne, a jedynie grunt rolny, wówczas własność pojazdów rolniczych pozostaje przy dotychczasowym właścicielu zbywanego gruntu, a w konsekwencji nie ma podstaw do przerejestrowania pojazdów.